

мікола трафімчук / mikola trafimčuk

online

у сеціве/ на сайце рыфматворы

*Усім вядома, нават дзецям,
Бабулька ведае і дзед:
Што ёсць у свеце -- ёсць і ў сеціве...
Заходзьце ў паралельны свет!*

Мінск
«Смэлтак»
2017

«Перазагрузка»

Мы – “перазагрузачнае” пакаленне. Маю на ўвазе нас, літаратараў *насляпаваеннага* пакалення, якія прыйшлі не на змену, а на падмогу “шасцідзсятнікам” у 70-80 гады мінулага стагоддзя. Са збегам тысячагоддзя адбыліся, можна сказаць, фундаментальныя змены і ў нашай айчыннай літаратуры. Наша пакаленне мусіла “перазагружацца”...

Можна сказаць, тыя клішэ, тыя лекалы, што былі вынайздзены ў паэзіі, у прозе, і “абкатаныя” ў другой палове 20 стагоддзя, сёння ўжо не ўражваюць нікога. Стэарэтыпы не спрацоўваюць. Ды і чытач ужо стаў іншым. А праўдзе дык і значна паменела таго чытача... Такое ўражанне, што аматары “прыгожага пісьменства” выміраюць, як маманты калісьці. Лаканічнае, імпэтнае, мудрае паэтычнае слова губляецца ў атрутнай какафоніі гукаў сучаснай наасферы. Разам з ім у гэтым

вуркатлівым віры патанаюць і некаторыя тыя, хто яшчэ не паспеў ці пакуль так і не здолеў, “перазагрузіцца”...

Аднак працэс ідзе. І тыя пісьменнікі, што ўдзельнічаюць і паспяваюць за ім, абавязкова застануцца на онлайн-сайтах 21 стагоддзя.

Аўтар

Net

У сеціве, на сайце,
У прывіднай прасторы
Памолімся давайце,
Пра Вечнасць пагаворым!

Стваральніка мы дзеці,
Стварэнні ўдухаўлення...
Мы – зоркі, што ў Сусвеце
Згараюць за імгненні!

Згараем... Але знікнуць
Бясследна мы не можам!
Ніяк нам не прывыкнуць
Ззяць ярка і прыгожа...

На нашых маніторах,
Пакуль яшчэ пляскатых,
Усё, як пазаўчора:
Тлен і Хрыстос распяты...

Калі анёлы граюць –
То д'яблы мусяць танчыць...
І енчуць-выюць зграі,
Каб нас не перайначаць!

1. Як на духу...

Як на духу...

*Як на духу кажу “даруйце!
І не пытайцеся “за што”!
За ўсе грахі даруйце, людзі!
А колькі іх? Каб ведаў хто...*

*“Ідзі, малі спачатку Бога!..” –
Параду нехта мне дае...
Пасля ўжо да Яго Самога...
А зараз вас мне нестае!*

*Перад сабою павінюся,
У вас спагады папрашу...
Дарую здрадніку і гнюсу –
Зраблю пушынкаю душу...*

*Тады й Гасподзь мяне прывеціць,
Пад свае шаты пазаве...
Бо толькі так у нашым свеце
Дарогу знойдзеш у “той свет”.*

*Таму нам трэба жыць панову,
Далей вучыцца не грашыць
І новы сэнс спасцігнуць словаў,
І зразумець, што значыць «жыць».*

Нядоўга...

Збудзецца... Лічы, што ўжо збылося...
Год за цэлых дзесяць прамільгнуў...
Голас твой згубіўся ў шмагалоссі,
І навечна позірк твой заснуў.

А пакуль блукае ён і дрэмле,
Цешаць яго позірк і жанчын...
Разумее сэрца, што дарэмна,
Што няма для радасці прычын.

Толькі позірк цешыцца, блукае,
Толькі сэрца коле і дрыжыць...
І, на шчасце, часта забывае,
Што нядоўга цешыцца і жыць.

Хачу, каб было ўсё па-людску...

З дзяцінства чытаў пра этрускаў...
А сэрца працягвала ныць:
Іначай, хіба, як па-людску
Ці можа на свеце што быць?..

Шумеры – народ старажытны...
Пра вікінгаў што й гаварыць!..
О, колькі ўсяго перажыта
Людзьмі! Што яшчэ перажыць?

Што продкам дамо на закуску,
Калі нам і ім гора піць?..
Па-людску, па-людску, па-людску,
Па-людску павінна ўсё быць!

Адкінем звярыныя хваткі,
Пакінем брахаць, енчыць, выць!..
Хачу, каб людскія парадкі
Усюды маглі ў свеце быць!

Каб тут, на зямлі беларускай,
Рабы паўставалі з кален...
Хачу, каб было ўсё па-людску!
А нелюдзям – ганьба і тлен!

Усё адносна

Самае горшае ў свеце
Тое, што век наш кароткі...
Добра Сусвету, планеце,
Зоркам адвечным, дрыготкім!..

Мала, шкада, цвітуць кветкі,
Мала живуць дзіва-пчолкі...
Ды доўга кормяць палеткі
Тых, чый так век кароткі!

Людзям ад слёз невыносна –
Трацяць ад страт раўнавагу...
Усё ж... гэта так адносна,
Не вартае нават увагі!

Расплата

Госпаду ўсё бачна і вядома,
Нават за стагоддзі напярод...
Дык чаму такі нервовы гоман,
І чаму хвалюецца народ?

Сцішацца і хаты, і палаты,
І не ўспомніць пра бузу ніхто...
Бог даўно прадвызначыў расплату:
Чым, каму і колькі, і за што?

Будучыня

Дзесь за доламі-лясамі
Спіць сном вечным Легіён...
Госпад радуецца з намі,
Што ёсць мы і што ёсць Ён;
Што скарыўся дух нячысты,
Што Зямля – павучы сад,
А душа – сасуд празрысты,
Як мільярды год назад...

Час

Марудна будні цягнуцца зімы,
Імгненна праятаюць святы вёснаў...
Спазнаўшы сутнасць Часу,
знікнем мы

Тут, на зямлі...
А з'явімся ў нябёсах...
За намі прыйдуць іншыя зусім:
Не праўнукі – аракулы-паўбогі...
І будзе ачышчаць нялёгка ім
Палі,
лясы,
рачулкі і дарогі...

Вечнасць

Скажыце, людзі, што дасцё
За бэзу пах, бусліны клёкат?..
Як пахне вечнасцю жыццё,
Хоць да яе нам так далёка!

Далёка нам да сівізны,
Хоць і бярэцца ўжо на шэрань!..
Яшчэ далей да той вясны,
Дзе нам кахаць і ў цуды верыць.

Тут хуткаплыннае быццё
І забыццё – як скон імгненняў...
Скажыце, людзі, што дасцё
За недасяжнае даткненне?

Далёка – ой, далёка як! –
Да небакраю, што так вабіць...
Вунь ён над намі, Млечны шлях,
Куды нас Вечнасць кліча, мабыць!

Ён і мы

Колькі добрага – столькі й благога,
Колькі радасцяў – столькі й нягод!
Мы – не проста ўсе... атамы Бога,
Мы – мікроны з мікронаў Яго...

Мы – у Ім, Ён – у нас...

Зорным пылам

Нас яднаюць Сусветы і Час...

Мы – і міласць яго, і няміласць,
І надзеі Яго ўсе – на нас!

Мы ж таксама свае спадзяванні
Не звязалі ні з кім – толькі з Ім...
На Галгофу, як з Ім на спатканне,
У чарзе з мілаваннем стаім.

Агмень

Памяці Анатоля Сыса

Душа ўся ў ззянні дабрыні.
Іду... Наперадзе агні...

Іду на ззянне... Яшчэ крок...
Агмень дабра пільнуе цмок!

Цмок шматгаловы, з пашчаў – зло!
Пыхціць агнём пякельным тло...

Як выжыць ты, душа, змагла,
Калі дабро пад вартай зла?

А калі выжыла – цяпер
Павінен быць не страшным звер.

Хоць дзесяцігаловы ён –
З агню і цемры легіён...

Агмень, які вартуе цмок,
Выпешчваў сам калісьці Бог

І нам, людзям, падараваў...
А гэты цмок сабе прыбраў!

Зрабіўшы пугала з дабра,
Рашыў ён: “Дзейнічаць пара!...”

Цяпер вартуе... Аж знямог...
Душа на бой! З табою Бог!

Аб'яўляю вайну...

Аб'яўляю вайну грахам!
Я гатовы да гэтай бітвы...
Добрай справай, святой малітвай
Утаймую злы шал і гам...

На муры, цытадэлі зла,
Я бясстрашна памкнуся ў наступ.
Тут жа стануць грахі мае настам,
Каб армада дабра прайшла...

Кроў рачулкамі пабяжыць...
Захлынецца хай зло крывёю!
Перамогу здабыць – не жыць!
Спрахне зло пад маёй душою.

Злыбяда

Мы выкармілі злыбяду
Самі сабе... Пры чым тут хтосьці!
Пілі гарэлку, як ваду,
Мы за здароўе ў маладосці.

Калі б я піў, дык піў бы сам
Цяпер... Няма братоў па шклянцы...
Цяпер смалу ліюць ім там
У горла чэрці на гулянцы.

Жыццё

Яшчэ спадзяюцца многія,
Што там анічога няма...
А ў Госпада ўсё строга там,
І пекла там – не турма...

Няхай нават самая строгая
На ўсё незямное быццё...
І хоць спадзяюцца многія,
А ў прорву ляціць жыццё!

Ляціць... Міг за мігам...
Скончыцца
Ці рана, ці позна ўсё!
І хоць спадзявацца хочацца,
А ўсё ж, як прывід, жыццё...

Усё ў гэтым свеце тлумнае:
Вясна, лета, восень, зіма...
У Госпада ўсё прадумана:
Жыцця, як і смерці... няма.

Жыццё – прывід...

На ўсё пакласці ёмкі дрын,
Сабе ж у грудзі кол забіць асінавы,
Ні вынікаў не ведаць, ні прычын,
А толькі слухаць вечны звон малінавы...

Так кажуць: можна жыць як набяжыць –
Пакаяцца, грашыць, ізноў пакаяцца...
А можна гэтак неймаверна жыць,
Што ў пекле нас ужо нечакаюцца...

Жыццё – прывід...

Тым больш – міфічны рай...

І ты плывеш, куды гне хвалі вецер,
За небакрай, хутчэй за небакрай,
Які ёсць самы прывідны на свеце!

Жыццё ёсць цуд...

Жыццё ёсць найвялікшы цуд,
Які Зямля даруе Небу
Не проста так, а на патрэбу,
Каб вырвацца з заклятых пут
Зла, тлену, цемры і хаосу
Святлу насустрач. Лёс за лёсам
Ідуць бясконцаю хадой
І дзесь знікаюць за мяжой...
То сонейка, то зноў імжа...
І набліжаецца... мяжа.

Жыццё зямное...

Жыццё зямное – не жыццё...
Гэта прэлюдыя Бяссмерця.
Яна напісана ў Сушвеце.
І гэта Творцы адкрыццё!

Недасканалае сям-там...
Але адзінае тварэнне
Самаахвярнага гарэння,
Не ўсім даступнае багам.

Кара

Душа жадае волі чыстай,
А яе тыркаюць у бруд...
Дзень быццам сонечны, празрысты,
А зло, як хмара, тут як тут!

Ды не бывае зла без краю,
Ніколі зло сябе не злей...
Бо за злачынствы Бог карае!
Бывае, тут жа... Ці пазней...

Удзячнасць

Мы ўдзячны Госпаду за старасць –
За час вымольвання грахоў...
Грахі – злаякасная нарасць
І чорная, як дзёгаць, кроў.

Час пад акрытым небасхілам
І з непакрытай галавой
Прасіць апошнія даць сілы
Ў апошні, прадсмяротны бой.

Якія потым будуць вехі,
Якая родзіць нас зямля?..
Мы ўдзячны Госпаду навікі
За зорны з ім бясконцы шлях!

О хто б я быў!..

О хто б я быў, каб не жыццё зямное,
Калі б душа мая не расцвіла,
Каб не анёлы, што жылі са мною,
Не сцераглі ад пошасці ды зла!

І крыллем ад дурнот не захіналі
І падымалі, калі падаў ніц!..
Хіба нашчадкі гэты верш чыталі б?
Хіба іх захапляў бы звон крыніц?

І зорны спеў, і пошчак салаўіны,
І водар траў, вясёлкі пераліў,
Каб не імгненні тыя ды хвіліны,
Калі я рос, калі пад небам жыў?

І самай лепшай за жыццё адзнакай
І спадчынай маёй будзе Зямля
Расквечаная... Я скажу ёй “дзякуй”
І буду ўжо збірацца ў Млечны Шлях!

Роднае

На родных гонях доўжыцца зіма,
Цюльпаны, ружы – за шкляной мяжою...
Альтэрнатывы роднаму няма!
Хаця... прабачце, ёсць – толькі чужое.

Насоўваецца і шыпіць яно,
Як смоўж агідны і як цмок грымучы...
А роднага не чутна, не відно...
І толькі Дух віруе неўміручы!

Дух

Хто паверыць у версію гэту,
Калі версій, як бурбалак тых!..
Ён узрос па законах Сусвету,
Нарадзіўся ад духаў Святых...

Як, калі... Яму ведаць не трэба!
Ды аднойчы пачуў Ён адказ:
“Усе духі для нас – замест хлеба,
Элексір бессмяроцця для нас!

Ім жыць вечна – і нам дыхаць вечна!
Ты – адзін з іх і сам па сабе...
Быў пясчынкай – цяпер чалавек ты,
Твой ніколі не спыніцца бег!

Можаш Богам ты стаць,
можаш – д’яблам.
Зорны шлях выбіраць вольны сам...”
Ён сумеўся: “Няўжо так аслаб я,
Каб сваім не аддзячыць багам?

За Сусвет светлы, зорны, бязмежны,
За бясконцы, празораны шлях...”
...А каму падалося ўсё смешным –
Значыць, моцным быць не па зубах!

Бездапаможнасць

Больш за жыццё не пражывеш,
Ніхто ўжо іншы не народзіць...
І не народзіцца больш верш –
Твая мелодыя з мелодый!
Шкада... Ды толькі абы-як
Рукой на ўсё махнуць нягожа...
Не дапаможаш сабе – знак,
Што ўжо ніхто не дапаможа!

Вар'яцтва

Каб жыць нябедна, доўга жыць нам
У любым краі, роднай хаце,
Вар'ятам славу не кажыце,
Вар'ятам зброі не давайце!

Няма страшнейшага вар'яцтва,
Як даць сябе ў палон бязбожжа,
Як самахвотніцкае рабства...
Тут Сам Гасподзь не дапаможа!

Душа

Душа – амаль запоўненая матрыца:
Яшчэ два-тры этапы – і бывай!..
Нязвыклага нічога ўжо не здарыцца,
Аперыцца – і зноў за небакрай!

Апошні вырай... Некалі адбудзецца...
І ад цябе залежыць тэрмін той...
Зблукіае, выйдзе,
 потым зноў заблудзіцца
І выйдзе назаўсёды ўжо... Святой!

Запавет

Жыццё – Імперыя спакусаў
І поле ратнай барацьбы...
Ты нарадзіўся беларусам,
Таму й жыві не як абы!..

Не слухай поклічаў дзікунскіх,
Не паддавайся на адчай!
Жыві і дбай па-беларуску
І добрае ўсё прывячай!

Тады і прыйдзе твая слава
І расвітнее Беларусь,
І правай будзе твая справа,
І ў Вечнасць сыдзеш у пару!

Спіраль

Не Смерць чакае нас, а Вечнасць —
Нам жыць, расці, натхненне піць!..
Таму баяцца недарэчна,
А трэба верыць і... любіць.

Агмень у сэрцах узгарыцца,
Каб зразумець усе змаглі,
Як важна Вечнасці скарыцца
Яшчэ да скону на Зямлі.

Сканаць жа цэлам — не памерці,
Душою, Духам акрыляць!
Расці, тварыць у кругаверці
І па Спіралі той кружляць...

Мой снежань...

Мой снежань-шэрань студзіць ужо сэрца –
Зіма ж усё не ўступіць у правы...
І толькі фортка лясне і заб'ецца,
Патхне вятрыска часу снегавы...

Лядок спрабуе астудзіць мне жылы
І замаразь пакрыла ўжо траву...
Ды ўтульна-цёпла прытамлёным крылам –
У мроі-сны я хутка паплыву!

І чырванню гарыць маё ваконца,
Ліецца захад промнямі ў душу...
Ты пачакай, ты затрымайся, сонца!
Я ўслед табе ўсё роўна палячу...

Вось толькі дапішу святла санеты
На шыбцы замарожанай слюды,
Дзе буду ўдзячны свету і Сусвету,
Што ў промнях часу прылятаў сюды.

Паэзія

Паэзія – мая планіда,
Мой шлях пакручасты, зямны!
Амура стрэлы, д'ябла дзіды
Ляцяць усё... Цяпер у сны...
З табой мы столькі паламалі
Іх у бяссоннай барацьбе!
Калі пакласці ўсё на шалі...
Хвала, Паэзія, табе!

Анатолю Кудласевічу

*Да прэзентацыі ягонай новай
кнігі “Трынаццаць дзён”*

Душа і дух –
Недатыкальныя...
Зямля і тая – пыл і прах!
Твае ж зямныя вертыкаліі –
За гарызонт нябесны шлях...

То крыж, то меч,
То знак бясконцасці
Акрэсліць слова-першацвет...
Развее прысак бездухоўнасці
Хрыста найноўшы заповіт...

Адтуль раскручваецца Ісціна,
Дзе слова першае было...
І са спіралі ўжо не выйсці нам,
Не абмінуць дабро і зло!

У здоровим ціле, кажуць,
моцны дух.
Так і сапраўды падчас бывае...
Але *што* без духу мітусня і рух!
Без душы і духу
ціла загниває.

Стыхія Духу

Паэт, цябе не заўважаюць...
Не паважаюць... Ціхі ты...
Але не будзь ты варты жалю –
Маланкай вымкні з цемнаты!

Паэт, дай слоўцам аплявуху
Таму, хто ладзіць тарарам!..
Паэзія – стыхія Духу,
Душы дзівосны, звонкі Храм.

Вочы

Любуемся ваколлем і сабой,
І бачым тое ўсё, што й немагчыма...
Вачыма нашымі глядзіць магутны Бог.
І мы на свет глядзім Яго вачыма.

2. Наэтаў ціхіх не бывае...

Паэтаў ціхіх не бывае

*Паэтаў ціхіх не бывае,
Паэт – трыбун, грамадзянін...
Эпоха дыхае жывая,
І ён эпохі гэтай сын.*

*Яму смыляць эпохі болькі,
А сэрцу хочацца дабра...
Ён жыць спрабуе толькі-толькі,
А ўжо праславіцца пара!*

*Ён непаўторны, адмысловы,
Як і эпоха, як і свет...
Калі спачатку было слова –
Наступнай явай стаў паэт.*

Ці ж паэт ты?..

Зноў паўсвета
Крывёю паліта...
Ці ж паэт ты,
Калі не палітык?

Як пра зоркі пісаць
Ды світанкі,
Калі кулі свісцяць,
Лязгат танкаў?..

Б'юць гарматы,
Ды “Смерчы”, “Грады”...
Аты-баты!..
А ты і рады...

Зло пануе
Ў тваім стагоддзі!
Ты ж панура
Ўсё абыходзіш...

Твая хата, як гнюса,
З краю...
Пад прымусам
Жыў... паміраеш...

Кожны народ вялікі...

Пакінем усе прылікі –
Гісторыя сведчыць сама:
Кожны народ – вялікі!
А большага і няма...

То хітрасць, то зброя, то краты
Пускаюцца ў ход... Бяда!
Спрабуюць дэгенераты
Карліку веліч надаць.

Хоць пыжыцца – грэх вялікі.
А ім што грэх, што ні грэх...
У д'ябла свае разлікі:
Дабро ж у разлік не бярэ...

Яму так і гэтак добра...
Няхай і дабро не спіць!
У церніях расцяробы
Камусьці трэба рабіць.

На ўлонні каб дзікай прыроды
Хто пекла ствараў, а хто рай...
Вялікія ўсе народы!
Не мерай, не выбірай!

Будзь вышэй!..

Калі на сэрцы тваім рана –
Пішы пра боль асэнсавана...
Пішы – Сусветы варушы –
І будзь вышэй сваёй Душы!

Зямля

Зямля – Душа гіперпрасторы,
Сусвету чуйная Душа...
Твае азёры, рэкі, моры
Жарсцямі-думкамі кішаць!..

У пырках чыстых, пене -- воды...
Віхуры хмар і зрухі гор!..
Дзіця жаданае Прыроды!
Сасуд бяцэнны сярод зор!

Мы

Гасподзь карае нас за здзекі
З матулі роднай – мовы звонкай.
Яна – твар Боскі чалавека,
І Духу важкая скарбонка!

Маўклівыя, бы на хаўтурах,
Ды брыдкасловы-недарэкі,
Сляпцы духоўнай дыктатуры,
Амаль што недачалавекі!

І не руплівыя мы ў працы,
Зусім бяздарныя ў вучобе...
Жывем – больш спрытныя ў палацах,
Зусім ляютныя ў трушчобах...

І ўсё ніяк не зразумеем,
Што твару Боскага не маем!..
Таму й не хочам, і не ўмеем,
І сярод лепшых не бываем!

Будзьма!

На гэтым і на тым улонні –
Будзьма!

На гэтым –
Не застыне пакуль кроў,
Пакуль бягуць,
Як кроў па жылах,
Будні,
Пакуль жыве і множыцца
Любоў...

На тым –
Пакуль са свечкамі маленне
Людзей яднае, дыхае Зямля...
Пакуль
Жыве і множыцца
Сумленне
І вабіць-кліча ў Вечнасць
Млечны Шлях!

Мне цікава змагацца...

Калі тройчы і болей па дваццаць –
Бессэнсоўнага мала ў жыцці...
Прэч спакой! Мне цікава змагацца,
Пнуцца, бегчы, імкнуцца, ісці...

Маладосці грахі, не бясследна
Вы праз жылы і нервы прайшлі!
Што я ведаў пра вас, што я ведаў,
Калі пыл уздымаў на Зямлі!

Пыл сівы той асеў мне на голаў.
Сэрца камень-валун зашчаміў...
І пачуў я пагрозлівы голас
З-пад аблокаў у светлы той міг:

“Уцякай з-пад грахоўнага дрэва
Ды рыдлёўку бяры і капай...
І карчуй, і сячы яго! Трэба
Яго знішчыць... Інакш будзе гай...”

Не шкадуй яго, дрэва зялёнага,
Што ўжо засціць жыцця небакрай!
Разрастуцца грахі, дрэваў кроны,
Захінуць ад цябе ў небе рай...”

Каб жа двойчы
хаця б мне па дваццаць!..
Ды суровы пад небам закон...
А ўсё роўна цікава змагацца –
Пнуцца, бегчы жыццю наўздагон!

Душа

Добра Душы пад лагодаю сонца,
Для выпявання цяпла ёй стае...
Вечны Стваральнік пускае бясконца
Душы сырыя ў Сусветы свае.

Добра... Ды міг гэты вельмі кароткі!
І паляцела іскрынка-Душа
З кушч паднябесных прамую наводкай
У невядомы, таемны абшар...

Што там сустрэне? Якія нягоды?..
Выйдзе ці не з тых іспытаў яна?
Добра, калі з вогнестойкай пароды
І ў мірыядах з Тварцом не адна!

Жыта

Калі бедны духоўны спажытак –
Лепш Душу завядзіце... у жыта!
Там калоссе ёй нашапоча,
Чаго варта яна, чаго хоча...

Хоча ласкі Душа ды кахання –
Перад ёй жыта лежаю стане,
Хоча чуласці ды спагады –
Жыта боханам цёплым быць рада!

Хоча славы Душа, пашаны –
Жыта краем заможным стане!
Спавядлівасці, праўды захоча –
Жыта мужнасці ёй напярочыць.

А, крый Божа, захоча нягодаў,
Слёз, крыві – жыта стане няўродам!

Іерархія

Чытаю мудрасці, дзіўлюся,
Як мала ведаў, мала быў...
О калі зноў сюды вярнуся –
Не буду проста жыць абы!..
Я пад нагляд вазьму імгненні
І буду Сутнасць пільнаваць,
І абаб'ю я ў кроў калені,
І пастараюся спазнаць:
Усё, што нізка і высока,
Ёсць І е р а р х і я здаля!
Вышэй аблокаў ёсць аблокі,
Ніжэй зямлі – яшчэ зямля...

Не гуляю...

З “фраерамі” не біўся ды з “уркамі”,
Не псаваў з ганарыстымі нервы...
Не гуляю... у “дурня” з прыдуркамі,
А таксама – па правілах хеўры.

Не гуляю і не “шчыгальяю”,
Не фаршу, а маўчу і веру...
Я па правілах Зла не гуляю –
Ад Добра кліч чакаю: “Наперад!..”

Дэградацыя

Выбары...

Вырабы...

Вы рабы...

Вы... абы...

Вы-ы...

Мат

Ведаю, што лаяцца не хват...
Не пакрыўдзіць чалавека важна!
Але ёсць не лаянка, а мат –
Бессаромны, рускі “трёхэтажный”.

На паверхах, між вясковых хат
І нахабна – варта ці не варта –
Гаспадарыць, раскашуе мат –
Разышоўся, злыдзень, не на жарты!

Матам крые азвярэлы кат –
Тут ужо не толькі вянуць вушы!..
Рускі мат страшней за аўтамат,
Ён не целы забівае – душы.

Пазіцыя

*Парады тым, хто “ні тое-ні сёе”, “і
вашым, і нашым”, хто асцярожны і
нерашучы...*

Займі ў жыцці сваю паліцу –
Яна і ёсць твая пазіцыя!
Сябруй з суседзямі сваімі –
Яны і ёсць твая Радзіма!
Гуртуйцеся, гартуйцеся ў змаганні,
Няхай паліц ваших паболей стане!
Усё вышэй вашы паліцы –
Усё ніжэй, хто ў апазіцыі!
А боўтацца паміж паліц –
Усё адно што падаць ніц...

З “Народнай воляй”

Да 20-годдзя ўсенароднай газеты

Прагу волі змаганнем спатолім,
Хоць і час – як знявечаны смоўж...
У няволі з “Народнаю воляй”
Памнажаецца крыл нашых моц.

Набіраецца дух вольны сілы...
Хутка трэба яму ўжо на ўзлёт!
Для каго, пакажыце, нямілы
Вольны, дбайны і мужны народ?

Ёсць жа вылюдкі зла, што смакуюць
Звады, плёткі, у кайф ім грашыць...
А “Народную волю” шануе
Кожны, песціць хто волю ў душы.

Мой лепшы дзень

У ціхай мальбе – не ў экстазе, --
У вольнай, павольнай хадзе
Давай пражывем цябе разам,
Мой лепшы, апошні мой дзень!

Сустрэнем сяброў непанурых,
Прытомімся крыху не ў час...
Заснем... Будуць заўтра хаўтуры
Па нас, але ўсё-ткі без нас...

Без нас дні памчацца пад сонцам –
Буяныя жарабкі...
Жыццё перакулім мы донцам
Уверх назаўжды, на вякі...

Не, гэта не боль, не паразы!
Ні з кім не было і нідзе!..
Давай пражывем цябе разам,
Мой сонечны, лепшы мой дзень!

3. Мобілізація

Мабілізацыя

*Самая надзённая на сёння акцыя –
Ма-бі-лі-за-цыя!
У думках – разброд,
Слоў поўны рот --
Не праглыне ідыёт...
А спраў
Час колькі скраў!..*

*То там, то тут
Спее-не выспее бунт...
Лаянка ў доўгай чарзе,
Што да акенца паўзе...
Забылася ціхая нацыя,
Што ёсць... мабілізацыя!*

*Каб разброд суняць –
Трэба дух падняць
І дзікі рой
Заманіць у строй...
Без лішніх мрояў
Выдаць і зброю...*

*За часам і ў часе –
Была б толькі рацыя –*

*Ёсць заўсёды ў нас у запасе
Ма-бі-лі-за-цыя...*

*Ды ёсць і апаска ў запасе адна:
А што калі і сапраўды вайна?*

Зварот да маскалёў

Браты, давайце дыхаць роўна...
Інакш наклікаем бяду.
Вас Пётр прывёў
калі ў Еўропу?..
Вас жа ўсё цягне... у Арду.

Пляма

Мы – белая пляма на карце Еўропы...

З пачутага

Спыталася мама
 ў сынка:
– Што за пляма?
А ён – пык ды мык...
Заплёўся язык!
А сам сабе думае:
“І сапраўды,
 як гэтая пляма
Папала сюды?..”

Па-рознаму плямы
 трапляюць да нас,
Для кожнай з іх
 месца сваё
І свой час...

Але ёсць прычына
 галоўная тут:
Там плямы бываюць --
Дзе вэрхал і бруд,
І дзе абыякавасць,
 бесталач дзе,
Дзе месца шызе
 і ўсялякай брыдзе...

Там плямы,
разлад дзе,
Дзе праўды няма,
Зладзей дзе пры ўладзе,
Сумленным – турма...

Пытаецца мама
і людзі таксама:
– Адкуль гэты бруд?..
І чаму на нас пляма?

Лютуе зло

Крый Божа, калі памыляюся
Ва ўсім, што ёсць, што было...
Мой сябар шукае, вагаецца,
А я на зло кажу “зло”!

Адкуль мая самаўпэўненасць?
Адкуль рашучасць мая?
Няўжо ёсць няміласць крэўная
Між “мы”, “яны”, “ты” і “я”?

Чаму не яднае, а розніць нас
Усё, што ёсць, што было?..
Чаму гэтак ісціна позніцца?
Таму што лютуе зло!

Арда

Я – земляроб: ару і сею...
Ёсць Беларусь – і ні бяды!..
І ўсведамляю: ёсць Расея,
І падабенства ёсць Арды.

Я паважаю Дух славянства,
І рускі Дух мне не айчым...
Арда ж магутная... вар'яцтвам,
А больш, бадай што, і нічым!

Праграма “Тры А”

Спачатку трэба **абудзіцца**,
Пасля **ачысціцца**... Пасля
Духоўна дбайна **адрадзіцца** –
Зноў жа трывала, спакваля...

«Тры А» – праграма выжывання,
Выратавання ад бяды...
І трэба выканаць дазвання
Яе! Інакш капец тады...

Маці Еўропа

Спалі, братове, доўга мы ў пушчах,
Потым драмалі ў затхлай дрыгве.
Вецер Свабоды пушчу раструшчыў
І на шырокі прасцяг нас заве...

Ўстанем з каленяў, выправім спіны,
Скажам скрозь грозны, радасны гул:
“Маці Еўропа, калыска ліцвінаў,
Перад табою мы ў вечным даўгу!”

Поруч з братамі ды па-суседску
Чару паднімем за Беларусь...
Помняць ліцвіны род свой шляхецкі,
Дух беларускі будзіць зару!

Україна 2014-га

Сон розуму народжвае пачвараў...

Гётэ

Бязладна, нецвяроза
Хто жыў, хто выжываў...
Драмаў пакуль наш розум,
Пачвару гадаваў.

Насупіліся хмары,
Трэск, гул у кронах дрэў...
Няшчасная пачвара
Сама сябе жарэ...

Трапечацца на рэі
Жоўта-блакітны сцяг...
Імперыя шалее,
Згарае на жарсцях!

То тут, то там віхуры
Ўшчаліся... Плач і стогн...
І чуе марш хаўтурны
І Кіеў, і Херсон...

За ўсе грахі-правіны,
Што спелі спакваля,
Адкажа дух ліцвінаў
І прашчураў зямля.

Расея 2015-га

Няма перадыху жалобе –
Штодня ўсё ахвяры адны...
Не горшыя душы тут гробяць
Крывавыя д'яблы вайны...

Ды скрозь на пляскатых дысплях
То песні, то скокі, то смех...
Пад грукат гармат батарэяў
Балное Імперыя Смерць.

Гніюць рыб смярдзючых галовы,
Зусім засмярдзеў тут бамонд...
Смярдзючыя думкі і словы,
Парэшткі сумлення і “понт”...

І ў гэтай гнілой атмасферы
Кіпяць, аплываюць мазгі....
І толькі надзея ды вера
Пакуль не губляюць вагі!

Рускі свет

Рускі свет сагрэе міласэрна,
Пушкінскім асвеціць нас святлом.
Цемрашалам хіжым, ненажэрным
Часам зыркне вокам з цемры Зло...

Гонар, што аслеплены гардыняй,
Праўда, што асвечана маной...
Колькі светлых мрояў там загіне,
За астрожнай чорнаю сцяной!

Зноў надзея вымкне прамяніста
Бы маланка з-пад азызлых хмар...
Яркае святло і свет прачысты,
Згадак свет і самых светлых мар!

Улада

Усё чын па чыну! Усё для сябе!
Як сонца ўзыходзяць палацы...
Народ ні пры чым тут...
Ён сама па сабе –
То ў горы, то ў шчасці, то ў працы...

Вунь важны начальнік!
Прызначаны пан...
Што толькі яму ні здаецца!..
...Улада -- гара, пад якою вулкан!
Душы-ні душы – а прачнецца!

Зорка Віфлеема

*Мужнаму вязню сумлення
Міколу Статкевічу прысвячаецца*

У сутарэннях – дзень і ноч маленне...
Не спіць, а спее наш бунтоўны Дух!
І зорка зноў гарыць над Віфлеемам,
І на Галгофе зноўку стогн і рух...

У свеце ёсць славянская Галгофа,
Нявіннай што акроплена крывёй,
Акрэсленая на скрыжалях Бога...
І крыж стаіць, пахілены, на ёй.

Каго на гэты крыж павінны ўзнесці?
Яшчэ, відаць, у сутарэннях Ён...
Што Дух прарочыць –
збудзецца нарэшце
Праз церніі начэй, праз ззянне дзён.

Імперыя

На той зямлі ніколі праўды,
Ужо здаецца, не было...
Там робяць бомбы, танкі, “грады”...
Каб потым сеяць смерці, зло...

Хіба няма сумлення, Бога...
У сэрцах, душах тых людзей?
Бог ёсць!.. Ды да Яго дарога
Праз слёзы, кроў і боль вядзе.

Зямля Імперыяй завецца...
Прастора д’ябальскім вятрам!
Хоць выглядаць Эдэмам пнецца,
Аплотам міру і дабра!..

Людзей Зямлі вучыць не трэба,
Адрозніць як дабро ад зла...
У іх вачах – святое Неба,
І не згарэць яму датла!

Тутэйшы ж люд зманулі раем,
Балюе зло, нібы ў гасцях...
Яго Імперыя згарае
На галавешках і жарсцях.

Пара...

Пара, даўно пара,
Вядома, не з дабра,
Збаўляцца ад бяды –
Нуды, жуды, брыды...

Пара, даўно пара
Сабаку гнаць з двара,
Скуголіць што, дрыжыць,
Не знае, што рабіць...

Пара, даўно пара...
Бо знае й дзетвара,
Што трэба нам рабіць,
Каб проста жыць, каб быць!

Бунтуйце!..

Квяціста... А мне вунь тую,
Самую яркую з кветак!
Сэрца маё бунтуе,
Калі дзе-небудзь не гэтак...

Ці ладу няма, ці клёку,
Альбо неўрадлівы палетак –
Бунтуйце на кожным кроку,
Калі што-небудзь не гэтак!

Бунтуйце, каб бюракратаў
Не цешыў жыцця вобраз,
Што ўвесь іх народ багаты,
Калі ім адным добра...

Бунтар

Барду Анатолю Кудласевічу

О колькі няспраўджаных мар,
Як друзу таго, развялося!
А ты ўсё спяваеш, бунтар,
Саліруеш у шматгалоссі...

Хоць толькі што быў ты стажор –
Ёсць голас і слых добра чуе...
Якім бы ні быў дырыжор –
Тым сам сабой дырыгуеш!

Працуе нябесны твой дар
Няхай ты знясілены ў поце...
Трымайся, не змоўкні, бунтар,
На самай высокай ноце!

Начальніку

Калі ты ля “карыта” –
Не ўсё шчэ шыта-крыта!
На чорнай тваёй світцы
Паўсюль па белай нітцы...

І калі люд цярплівы
Прыкінецца маўклівым –
Не значыць, што пранесла...
Трымайся свайго крэсла!

Знай: у людзей, начальнік,
Вялі-і-і-кае маўчанне!
Маўчыць народ, трывае...
Ды потым *што* бывае?

У Дзень Перамогі

Перамогі прашчураў – ад Бога.
І таму не трэба пра вайну...
Нават маршаў бравурных замнога
Ў нас у Вялікодную вясну.

Лепш няхай абудзяцца званіцы,
Храмы славу Госпаду спяюць...
І мільёны сэрцаў будуць біцца
З гонарам за спадчыну сваю.

Прыстасаванцы

Тут ні пры чым амерыканцы –
Тым больш габрэі ні пры чым...
А ёсць саўкі-прыстасаванцы...
Яны – прычына ўсіх прычын!

Былі ля ўладнага карыта
Зладзеі-каты ўсіх масцей...
А для саўка ўсё шыта-крыта,
Хоць кроў і залежы касцей...

Цярплівыя?.. Ды не па-Боску!
Маўклівыя?.. Не без грахоў!
Іх душы – не з агню, а з воску...
Іх гімн – гнянлівы звон акоў...

Ім даражэй за бой-змаганне
Заўсёды самы кепскі мір...
Таму мір добры не настане
Ніяк між імі і людзьмі!

Таму надзеі ў іх на шанцы,
Не вытыркаца – іх дэвіз...
Пакуль живуць прыстасаванцы –
Нам шлях заўсёды толькі ўніз!

Хто падніме нас з каленяў?
Аніхто!..
Ні кацап,
Ні новы Ленін,
Дзед Піхто...
Калі самі не з вусамі –
Што ж узяць!
І пакуль не ўстанем самі –
Так стаяць...

Вялікая Літва

Украінцы, беларусы,
Гэй, братове, у Літву!
Вось па сэрцы дзе хаўрус нам!
Вось дзе схілім галаву
Перад славаю ліцвінаў,
Перад праведным жыццём!
Выпрастаем грудзі, спіны,
Па-братэрску заживём!

Хай ад мора і да мора
Абуджаецца зямля!
Хай пая славянства хорам
І крыяе спакваля!
І з Усходу хай славяне
Уцякаюць ад Арды!..
І Гасподзь лагодна гляне
На Святую Русь тады...

Вяртайся, мова!..

*Прысвячаю шчыравальнікам курсаў
«Мова нанова»*

Вяртайся, мова, з сутарэнняў,
Куды цябе заслаў маскаль –
Нечалавечае стварэнне,
Што справіла крывавы баль!

Вяртайся, мова, з той каплічкі,
Што апынулася наўзбоч,
Ды са старонак рванай кніжкі,
Якую затапталі ў ноч!..

Вяртайся, родная, з запечча,
З завулку цьмянага на пляц!
Вяртайся назаўжды, навечна
Не толькі ў хату – у Палац!

Дзве расы

Дзецюкі, мо дзяцініцца хопіць!..
Нам з дурнотаю жыць не з рукі...
Вунь жыдок, а які гэта хлопчык:
Ясны, здольны, разумны які!

Нехта пырскае злою слюною,
Нехта гладзіць галоўку яго...
Мы, з'яднаныя расай адною,
Хочам толькі ў жыцці аднаго!

Прагнем жыць справядліва, сумленна,
Дбаць, каб хораша ў свеце было...
Але нас нехта цераз калена
Ўсё спрабуе ламаць як на зло...

Гэта сіла ды раса другая –
Гэта нелюдзяў племя, арда...
Хай Гасподзь нас ад іх зберагае!
А астатняе ўсё – не бяда...

Наш сцяг

Старажытны
і нязводны —
сімвал веры
і жыцця —
Самы гожа,
самы годны
самы светлы,
ў свеце сцяг.

Ні пры чым,
якая ўлада,
хто пад ім —
ваяр, святар...
Уздываўся,
вобзем падаў —
стаўся сімвалам
Хрыста.

Ён заўсёды
будзе ўзняты
паміж крыламі
буслоў
горды,
гожа
і крылаты,
каб натхняць нас
зноў і зноў.

Балюем... Множацца даўгі...
Святыні топчам і дамовы...
Святыні тры:
Сцяг,
Герб
і Гімн!
Сцяг – то душа...
Герб – дух...
Гімн – мова...

Няма дурных!

Што рэжа сёння ўлады слых?
“Няма дурных! Няма дурных!”

Ужо і той, хто доўга дрых,
Пачаў крычаць: “Няма дурных!”

Два словы б’юць пад самы дых:
“Няма дурных! Няма дурных!”

Гэй, бюракрат, чаго прыціх?
Сярод рабоў няма дурных!

Сярод старых і маладых
Няма дурных, няма дурных!

Для ўсіх – для гэтых і для тых –
Як гром гучыць: “Няма дурных!”

Усіх нас, як адзін уздых,
Кліч абудзіў: “Няма дурных!”

Нашчадкам янычараў

Нашчадкі янычараў,
Бяздушныя звыроды,
Сабакі ды ваўчары,
Віноўнікі нягодаў!

О, колькі зла прынеслі
Вы беднаму народу!
Вы з д'яблаў уваскрэслі
Люцыпару ва ўгоду.

Вы – выклятае племя,
Але яшчэ жывое!..
Бо ваш мярзотны Ленін
Пакуль не пад зямлёю...

Яму б даўно ўжо спрахнуць,
Ператварыцца ў глебу!
Вас праўдаю шарахнуць,
Самім сумленнем трэба.

Вам без вайны ўсім згінуць
Ужо наканавана...
“Магутны Божа” – гімн наш
Гучыць з усіх экранаў.

А вы... як бы без роду,
Канаеце ў бяссілли...
Вы, ворагі свабоды,
Зламалі сабе крылле!

Нашчадкі янычараў,
Бяздушныя звыроды
Вякамі нашы мары
Забруджвалі смуродам.

Сцягі нашы лунаюць
І мова загучала,
Якую помняць, знаюць
Наступнікі Купалы...

На відэа і аўдыё
Адна і тая ж тэма!
І я скажу па праўдзе вам:
Пустое ваша семя...

Белае і чорнае

Дзе вера была – там нявер’е,
Дзе тонка было – там і рвецца...
Зло ўсё дагары пераверне,
Дабро ўсё паставіць на месца.

Дзе чорнае зеўрыла вечна –
Там мажуць і мажуць бялілам...
І чорнай злой сіле Шлях Млечны
Ніяк не запэцкаць чарнілам!

Скарга беларуса

Сваім “абы-ціха”
Наклікаў я ліха:
Лянота, блявота —
Напіцца ахвота...
Ды, жах проста нейкі:
Няма ні капейкі!
А тут — як ні дбаю —
І працы нямае...
Як тут разабрацца:
Куды мне падацца...
Хто ўсё заграбасціў?
Няма што і ўкрасці!

.....
Вой як жа падпёрла!
Зраблюся вар’ятам,
Пайду ды за горла
Вазьму супастатаў!
Ды як жа я потым
Сумленне адмыю?
Пануры, гаротны,
Вось скарджуся, нью...

Нягеглы сатырык

Усё думаў:
“Ты-ры... пы-ры...
Што рабіць?... –
Стары сатырык,
Паўзабыты Шкіль Рыгор –
Аўтар кніжкі “Мухамор,” –
Трэба ж нешта напісаць,
Бо адвык ужо... пта-маць!...”
Праглядзеў усе газеты...
Не, не ў модзе жанрык гэты!
Ён часопісы гартае...
Закавыка дзе якая?
Гумар ёсць, сатыры – нуль,
А з нуля навар адкуль!?
Добра... Ясна... То газеты!..
Рэчаіснасць, ау-у, дзе ты?
Трэ на вуліцу ісці,
Тэмаў хопіць у жыцці...
Сеў у транспарт у гуморы –
Бац! Заходзяць кантралёры.
Да яго!.. Ён пык ды мык,
Як прыклеіўся язык...
Як сказаць, што ён сатырык,
Не які-небудзь там хмырык?
Гэта ж столькі трэ тлумачыць,
Добра, што чытач не бачыць...
Хоць і шмат тут пасажыраў,
Ды хто помніць пра сатыру!
Ды і хто цябе чытае –
Жытка во цяпер якая!..

Як адбіцца? Што ж рабіць?
Гэта ж штраф трэба плаціць!
А ў кішэні во – нулі...
Тысячы, а не рублі!..
Штраф жа – сума о-го-го!
Ды злавілі... не таго!
Ён – стары пярдун-сатырык,
Хоць бы сэксапільны лірык...
Мог бы гэтым кантралёркам
Дзе прычмокам, дзе дамёкам
Паказаць, што ён – баец...
А цяпер яму – трындзець!
Кантралёркі – бабы-жар!
Шкадаць давай бамжа,
Пасаромілі, пакпілі
Дый на волю адпусцілі...

Выйшаў ён у скверы недзе...
Не, далей ён не паедзе!
Ён да лавачкі хутчэй,
Каб аддыхацца ямчэй...
А пасля пачне пісаць,
Каб “зайцам” хвасты надраць.
“Ад такой гарачай тэмы
Без сатыры не памрэм мы...” --
Ён так думае сабе,
Нешта піша і сапе...
Во папаўся дык папаўся!
Але ж тэм якіх набраўся!
Пра “зайцоў”, пра кантралёраў,
Пра сатырыка Рыгора,

Пра “нулёвыя” рублі,
Што газеты – “на мялі”...
І што крытыкі няма,
“Заяц -- штраф,
“баран” – турма...

Мы

Гасподзь карае нас за здзекі
З матулі роднай – мовы звонкай.
Яна – твар Боскі чалавека,
На ўсё жыццё яго скарбонка!

Маўклівыя, бы на хаўтурах,
Ды брыдкасловы-недарэкі,
Сляпцы духоўнай дыктатуры,
Амаль што недачалавекі.

І не руплівыя мы ў працы,
Зусім бяздарныя ў вучобе...
Жывем – больш спрытныя ў палацах,
Зусім ляютныя ў трушчобах...

І ўсё ніяк не зразумеем,
Што твару Боскага не маем!..
Таму й не хочам, і не ўмеем,
І сярод лепшых не бываем!

Мне б не есці ні сала, ні хлеба,
Мне б не піць ні вады, ні гарбаты...
Паўтараю, што кажа мне Неба!
Задаволены тым і багаты!

Мо занадта я крытычны
І ва ўсім катэгарычны?..
Не судзіце мяне строга!
Не маё гэта, а Бога...

Галоўнае

Мяне заўжды хвалюе дробнатэм'е:
Духоўны друз, ашмёткі, пыл, атрэб'е...
Так ёсць: хвалююць дробязі адных,
Другіх – галоўнае балюча б'е пад дых!

Чытаю маладых, немаладых...
І думка адна б'е мяне пад дых:
Пра нешта ўсё гаворыцца няўлоўнае,
Толькі няма нічога пра галоўнае!

Нулі

...Людзьмі звацца...

Янка Купала

Нулі распладзілі нулі

І думаюць,

што каралі.

Жывуць

тройкі,

двойкі,

адзінкі

І іхнія палавінкі...

Чацвёркі,

пяцёркі,

шасцёркі...

У кожнага свае норкі.

Цяпер уявіце, што будзе,

Калі лічбы выб'юцца ў людзі...

Людзьмі стаць...

Якое быдла чалавек,
Якому трэба чарка-шкварка!
Яму здаецца, што жыве,
А ён, як... попел ад цыгаркі.

Крый Божа, волю быдлу даць —
Патраў чакайце ды нягодаў...
Людзьмі спачатку трэба стаць,
Каб потым біцца за Свабоду.

Эх, хадзілі!..

Заліхвацкая песня

Як хадзілі мы ў баі-паходы,
Як рубілі вояў, ваяводаў,
Як гулялі нашы шаблі востры,
Як зумчэлі нашы кулі-восы!..

Як кахалі любых, як любілі,
Край-старонку родную адбілі.
Як капалі наспех нам магілы,
І ўскіпалі помстай нашы сілы!

Як без нас сталелі нашы дзеці,
Як унукаў праслаўлялі ў свеце!..
Як насенне наша вольна спела
І свабодна ў вольны свет ляцела!

Эх, хадзілі мы ў баі-паходы!
Эх, рубілі вояў, ваяводаў!
Эх, гулялі нашы шаблі востры,
Эх, зумчэлі нашы кулі-восы!

4. Куды падзеліся гады?

Куды падзеліся гады?

Адказ наўрад ці мае хтось:
— Куды дзяецца маладосць?

Эдуард Акулін

*Куды падзеліся гады?..
Быў немаўлём... быў маладым...
Дурненькім, кволенькім, худым...
Куды падзеліся гады?*

*Наіўным быў... Лічыў: навек
Цяпер я ў свеце чалавек,
Усё адолею, змагу —
Пра Госпада ані гу-гу...*

*Што цэнтр Сусвету, пуп Зямлі,
Шляхі-дарогі — як кілім...
І што з калыскі ў каралі...
Што клінам выб'ю любы клін!..*

*І выбіваў, пупом бываў...
Дурную славу здабываў...
І на дарогах біўся ўдрызг,
Зямлю, як поўх, бывала грыз...*

*Жыццё навобмацк спазнаваў:
Быў, біў, бываў і прабіваў,
Еў, жраў, жлуціў і... праніваў!
І меры-продыху не знаў!*

*Нарэзваў рэзкія кругі...
Аж задыхнуўся... раз-другі!..
Упаў у першы раз тады...
Падумаў раптам пра гады!*

*І азірнуўся... Нібы сны
Мільгнулі паўз мяне яны!..
Але куды? Відаць туды,
Дзе і павінны быць гады...*

*На скронях, жылах, мазелях...
І, о бяда! У сэрцы!... Жах!
Оно зайшлося ўжо не такт!..
Тах-тах...і ціша...Зноў – тах-тах!..*

*О як жа блізка да бяды!
Вось дзе прыстанак ваш, гады!
А быў жа... быў жа малады...
Ды мне куды да вас!.. Куды...*

Было салодка,
кісла,
горка;
І лёсу бачыўся абрыс...
Жыццё разбеглася на горку,
На горцы стала – страшна ўніз...

Самаахвярна і шалёна
Я жыў на стомленай Зямлі.
Кахаў,
спяваў,
пісаў натхнёна,
А прагу жыць не наталіў...

Маладосць растала дымкай,
Старасць дожджыкам імжыць...
Я з жыццём іду ў абдымку –
Я живу, я прагну жыць!

Мне нагбом бы піць залеву
І вясёлку зняць з плячэй...
Мне б дзяўчыну-каралеву
І гадочкаў сто яшчэ!..

Сябры

Жыцця ўскапычана дарога –
Галёкала па ёй нас многа!..
Растаў табун і пыл асеў...
Ты, я... Астатнія дзе ўсе?

Сябры, сябры, як вы далёка!
То пошчак салаўя, то клёкат...
А вашых галасоў няма!
Гукаю вершамі... Дарма...

Жыў...

Памяці сябра-паэта Уладзіміра Сітухі

Жыццё – нябесны падарунак:
Клубок жарсцей, спляценне спраў...
Паспеў ледзь выбраць накірунак,
Зноў спатыкнуўся – і не ўстаў...

На гэты раз ужо апошні...
Хоць меў сініцу не адну!
З’аруць нашчадкі тваю пожню,
Дзе падымаў ты цаліну...

Ішоў упарта і бясстрашна,
Араў і сеяў, зноў араў...
Прайшоў зямны – нямалаважны! –
Этап: жыў, сеяў, здабываў...

Сям'я

Сям'я -- не сем Я!
Гэта крэпасць мая!
Больш, чым я -- утрая...
Гэта тройчы сам я!

Кніжкі дзяцінства

Мне паслалі вас зорныя высі...
А цяпер гэтак вас нестася,
Абразы, на якія маліўся,
І анёльскія крылы мае!

Вы калісьці,
як гром з неба, раптам
Аглушалі і гоман, і шум;
Як чароўныя артэфакты
Паланілі ў маленстве душу...

І душа мая ў чарах нябесных
Затрымцела нябачнай струной,
Расквітнела лагоднаю песняй,
Зазвінела легендай зямной.

Online

Навінаў, ведаў –
цераз край!
І сайты вабяць нас...
Online!

І выбірай-не выбірай –
А праглынеш усё...
Online!

Рассыплешся...
Рутуй, Online!
Мазгі па вінціку збірай!

Трэба цуды!

Паэт я класны. Ды не класік!
Відаць, ужо ім і не буду.
Ну што ж, магу верш ладна скласці.
А трэба казка! Трэба цуды!

О, гэты свет не проста тленны –
Нічым імгнення не стрымаць!..
Усё так хрустка, так імгненна:
Была іскрынка – і няма!..

Часіна школьная

Песня

Гронкі бэзу туляцца да шыбінаў...
Адчыні, настаўніца, вакно!
Юныя сікоры ды кулібіны
Ў марах за вакном ужо даўно.

Нам урокі цяжкія апошнія
Ды іспыты трэба ўсе прайсці,
Каб сцяжына школьная нам пожняю
Потым не здавалася ў жыцці.

Школьная часіна незабыўная...
Светлыя, яскравыя гады!..
І жыццё такое неабдымнае,
І такі ты юны, малады!

Навагодняя песня

Што за свята такое:
Радасць льецца ракою,
Шчасце пнецца гарою –
Гэй, святкуй народ!
І не трэба дзівіцца,
Што нам гэта не сніцца –
Празвінела сініца:
“Сёння Новы год!...”

Гоп-гоп!
Новы год!
Пад ялінкай карагод...
Гэй, святы Мікалай,
Нам дапамагай!

Спадара Мікалая
На “ура” сустракаем!
А Снягурка якая --
Прыгажосць і цуд!
Будзем так весяліцца,
Цэлы год каб не зліцца,
Карагодам кружыцца
Пад ялінкай тут!

Мы дабра ўсім жадаем
І жаданні прымаем,
Як сяброў, абдымаем
Навакол людзей...
І няхай, быццам з рога,
Усяго будзе многа,
З дыяментаў дарога
Ў рай зямны вядзе!

5. Незваротнае

Незваротнае

*Хутары – палатняныя ветразі –
І сярмяжныя вёскі ільняныя...
Праглынулі гісторыі нетры вас,
І забылі вас ці не рана мы?..*

*Хутары Хідры, Ліпча ды Глінная,
Перадзел ды Страмец... А забытыя!..
Назвы-краскі... Найменнні былінныя...
Пад быллём спрэс трухою накрытыя...*

*Ці Залессе, ці вёска Хрысцінава,
Церабун, Пухавая, скажыце нам,
Хто зладзеі той, што ўбіў кол асінавы
Паміж вашымі й нашымі жыццямі?*

Родны кут

Зноў світанак над старонкай роднай,
Промні сонца песцяць гэты край...
Пчолак звон... Хмурыначкі ніводнай...
Пошчак салаўя, грачыны грай...

Досвіткі тут пеўні апяваюць,
Новым упіваючыся днём,
І світанкі над табой палаюць
Жыватворным, з печы што, агнём!

Бусел пралятае нізка-нізка,
Бусляняты з кожнага гнязда
Дзівяцца з жыцця майго калыскі...
І зязюлі ўлік вядуць гадам!

Вазьму гармонік...

В. М. Ярмоцыку

Пасля абеду
На вёску еду
Старэнькай маці памагчы.
Вязу для маці
Адрэз на плацце,
Са мной гармонік – на плячы...

Тут, як заўсёды,
Духмяны доннік...
І, як заўжды, --
Туману шаль...
Вазьму гармонік –
І пагамонім
З табой, вясковая душа!

Разбудзяць гоні
Стальныя коні.
А надвячоркам пыл спадзе...
І водар бэзу
Дзяўчат-гарэзаў
Дурманам з розуму звядзе...

А карасцелі,
відаць, спрасоння
Утораць чаплі ў чаратах...
Вазьму гармонік –
І пагамонім
З табой, павучая душа!

Ах, вёска, вёска!
Ты ў адгалосках
Маіх акордаў-галасоў...
Не знаю гора,
Паеду ў горад,
Каб да цябе спяшацца зноў.

Сусед прысядзе
На... услонік
І, як заўжды, кульнём спярша...
Вазьму гармонік –
І пагамонім
З табой, славянская душа!

Драгічын

Міхасю Мацкевічу

Твайго імя значэнне так знаёма!
Адкрытае, як словы “дарагі”,
“Дарогі”, “дрожкі”... І вядуць да дому
Мае неспавядальныя шляхі!..

Драгічын-Дарагічын... Чын па чыну
Усё на тваіх вуліцах, дварах...
Шляхетныя мужчыны... А жанчыны!
Усмешкамі прывецяць... Проста “ах”!

Гасцінна тут і па-зямляцку ўтульна,
І дыхаецца вольна, як нідзе...
Шчыруеш, гаманкі палескі вулей,
І даражэеш сэрцу дзень у дзень!

Осаўцы

Памяці М. А. Юрашэвіча

Гады, вякі віхурамі праносяцца,
Знікаюць душы ў зорных віражах...
А ты жывеш, калыска мая, Осаўцы,
Расцеш, як хлеб надзённы, на дражджах!

Бабулькі твае сыдуцца на лавачку,
Прыкльпае да іх сівы дзядок...
А маладзён істотную паправачку
Ўнясе ў размову: “Аграгарадок!..”

“Набраўся слоў!.. Усё адно вясковыя
І мы, старыя, ды і вунь дзятва...”
На Сонечнай дамы аж ззяюць новыя
І аксамітам сцалецца трава!

А воддаль каласіцца поле чыстае
І волаты-камбайны водзяць рэй...
Заможная, вяльможная, вячыстая,
Спявай, душа, пра родны край званчэй!

У вёску...

П. К. Падлужнаму

У вёску, у вёску...
У хату бацькоў!
Імкнуся і пнуся,
і еду я зноў.
Тут дух мой даўно...
І душа –
не ды не –
Даўно выглядае ўжо
з вокнаў мяне.

Што можа
Мне ціхая вёска сказаць?
Што я пра яе
Не магу напісаць?..
Альбо папракнуць хоча,
Што не яе
Абраў я ў нашчадкі
і сведкі свае?

Што лёс
Са сталіцай далёкай
звязаў?..
Папрок мяне рэжа
бальней ад ляза!
У вёску, у вёску!
І дух, і душа
Пранізліва клічуць
хутчэй паспяшаць.

Даўно несучешна
без гукаў мне тых –
Адвечных,
пацешных,
Лагодных, святых!

Дома

А паміраць вяртаемся дадому...
Найлепш – у хату родную бацькоў.
Ды ці патрэбна дому твая стома,
Калі да нэндзы ты яго давёў?

Ступаеш ты, нібы на полаг мінны,
На хісткі, спаракнелы ўшчэнт парог.
Не хочаш нават думаць, што павінны
Бацькоўскай хаце, што ёй даць не змог...

Яна і дзверы адчыняць не хоча –
Запала клямка, вугал вунь касы...
Як будзе табе жудасна тут ноччу –
Ні да спакою і ні да красы...

Ты паміраць збіраешся... А неба
Табе час адпускае замаліць
Грахі... і зразумець, што ўсё-ткі трэба,
Пара вяртаць даўгі сваёй зямлі.

Тут, дзе пануе паракно, куколле,
Дзе змрочным сценам нудзіць і баліць,
Табе даў Бог пашчыраваць уволю
І хату продкаў сэрцам прасвятліць.

Старасць

Ах старасць, старасць!
Мімаходзь
Цябе хто толькі не аблае!
Цябе не кожнаму Гасподзь
У гэтым свеце пасылае.

І наш нябесны Валадар
Цябе, напэўна, і прыдумаў
Як панацэю і як дар
У гэтым паўсядзённым тлуме.

За нашы юныя грахі
І за правіны маладосці
Былі адрэзаны шляхі
К табе – о, старасць! –
для кагосьці.

І як пашанцавала тым,
Хто дачакаўся цябе, старасць!
За юбілеем залатым
Ты залатая наша мара.

Ты – час раскаяння, пакут
І шкадаванняў, і расплаты...
Калі іх не пакінуць тут –
Не ўпусцяць зорныя палаты.

І хоць не цэнім мы цябе,
Як і жыццё сваё, парою,
Гасподзь нас адхіліў ад бед,
Каб трохі хоць пажыць з табою.

6. Mei

Ты

Жонцы Марыі

*На руках бы насіць...
Ды не здужаю!
Як іначай аддзячыць за ўсё?
Паўстагоддзе амаль ты замужняя,
І гатова яшчэ ўсё жыццё!..*

*Вось чаму ты шукала адзінага?
Аказалася, што мяне!
Я цураўся крыла лебядзінага,
Спадзяваўся: каханне міне...*

*Не мінула... Міналі дні чорныя,
Прамяніліся светлыя дні...
І мудрэў, ціхай ласцы пакорны, я
І ў каханні быў на вышыні!*

*Не насіў на руках толькі... Стоена
Прывучыў сябе не гаварыць,
Што ў душы, тваёй ласкай замроенай,
Поўдзень самай гарачай пары!*

*Хоць са скроняў даўно перабраліся
Аж на макаўку "сізары"...
Нездарма, значыць, мы пакахаліся
На світанні жыцця, на зары...*

Адзінай

З натоўпу
Я абраў цябе адну:
Іскрыстую,
Празрыстую,
Вясновую...
Ад спячкі абудзіў цябе,
Ад сну
І ў казку перанёс цябе
Шаноўна я.

Як фея лёгкакрылая,
Ты ў ёй
Святлом уся пранізана,
Трапечашся...
Паміж сваёй, пакінутай,
Вясной –
Маёй, наканаванай табе,
Вечнасцю.

Яна

Яна не йдзе –
Плыве, як пава...
А ёй інакш і не з рукі!
Маўляў, на гонар маю права,
Маўляў, з дарогі, індыкі!

Хоць пашкадуе,
Што занадта
Ўжо непрыступная яна
І што, вядома, вінавата
Сама, што доўгі час адна...

Ды як інакш,
Калі ёсць вера,
Што сочыць сам Гасподзь за ёй,
Што дрэмле першародства неруш
Ў раі з цнатлівай чысцінёй;

Што калі прыйдзе
Міг той млосны –
Яна даверліва ўпадзе
На рукі лёсу... Таму ўзнёсла
Яна плыве, а не ідзе.

На сайце

Вунь маладосць мая на сайце!
Крыж-накрыж ножкі без спаднічкі...
А вочы кажуць” “Не ўшчувайце!
Я ў Вашым лёсе проста... знічка
З таго, былога, небасхілу
Юнацтва, дзе вы прыткі, мілы...
Мяне тады вы страцілі, бывайце!”

Бывай, мая сустрэтая... на сайце!

Каханне

О колькі закаханасцей было!
А выжыла адно толькі каханне...
Жыццё – вялікі жорсткім буралом!
Каханне ў ім – адзінае адхланне...

Ды што адхланне!.. Хочацца яго,
Калі толькі паб'юць цябе віхуры.
Для д'ябліка шалёнага твайго
Таго і трэба – закахацца здуру!

Было... Цяпер і добра, што сплыло...
Не вечна ж і грашыць, і памыляцца.
Шануй каханне д'ябліку назло!
Няважна – семдзесят табе
ці дваццаць.

Чужыя жанчыны

Чужыя жанчыны...
Для сэрца чужыя!
Жыць можна без вас...
Хоць без вас і не жыў я.
Чужыя жанчыны...
Пакуты... напасці...
Згрызоты... сумненні...
Падманнае шчасце...
Чужыя жанчыны
Ў адным малайчыны,
Што вучаць быць вернымі
Гора-мужчынаў.
Хоць з д'яблам і тыя
Сяброўства заводзяць
І блудзяць, і часам
Налева ўсе ходзяць...
Чужыя жанчыны,
Чужыя жанчыны,
Не будзьце для слёз
І для звадаў прычынай!
Вяровачка ўецца –
Ды хутка парвецца...
Мужчынская вернасць
Нялёгка даецца!

Песня для Галіны

Ёсць песні пра Галіну ў нас
Душэўныя, пяшчотныя.
І я сваю пакіну ёй,
Як мару незваротную,
Як сонейка гарачае,
Як зорку зіхацістую...
Аддам імпэт юначы ёй
І думкі свае чыстыя.

Бо Галіна,
Галачка, Галінка
Ва ўспамінах
Светлая дзяўчынка...

І песня сціпла просіцца
Пагойдацца на месяцы,
Праплыць, дзе травы росяцца,
Дзе зоркі ў рэчцы месцяцца,
Дзе самая кароткая
Ноч папараць расквечвае...
Звініць яна, лагодная,
Пра добрае і вечнае.

Бо Галіна,
Галачка, Галінка
Ва ўспамінах
Светлая дзяўчынка...

Усё жыццё нязгасная
Гады ўсе неўміручая,

Была ты мэтай яснаю
І самую пывучаю...
Мелодыя пяшчотная
І зорная, і весняя!
Ты – мара незваротная,
Мая святая песня ты!

Бо Галіна,
Галачка, Галінка
Ва ўспамінах
Светлая дзяўчынка...

Зорны вальс

Зоркі спяваюць, міргаюць, нявесцяцца
І карагодзяць вакол прынца Месяца.
Той жа за хмарку раз-пораз хаваецца...
З зоркамі ў хованкі не нагуляецца!

Чаруе нас
Наш зорны вальс!
Не ў першы раз
Люляе вальс...
Спаткання час
У нас якраз...
Хай зорны вальс
Заручыць нас!

Адзін другому
Скажам свядома
Словы прызнання —
Клятву кахання...
І Шляхам Млечным —
Зорным і вечным —
Поруч ляцім з табой!

Зоркі прывецяць,
Лагодна свецяць...
І ў захапленні
Баль наш вясельны
Справяць на дзіва...
Будзе шчаслівым
Наша каханне-любоў!

Ноч нас атуліць
Зорным святлом,
А лёс агульны –
Шызым крылом...
І вечнасць пусціць нас у свой храм,
Калі за сотню год будзе нам!

Марыся

У белай сукенцы
Ты ззяеш ў акенцы.
Як зорачка ззяеш,
Услед мне міргаеш.

Марыся, Марыся,
Не плач, не журыся!
А я зажуруся –
І хутка вярнуся.

Учора-заўчора
Не зналі мы гора...
І заўтра ў нас, людзі,
Згрызотаў не будзе!

Не будзе напасцяў
На любасць, на шчасце,
Пакуль ты чакаеш,
Як зарачка ззяеш.

Марыся, Марыся,
Не плач, не журыся!
А я зажуруся –
І хутка вярнуся.

Самотная

О ты, далёкая мая,
Жанчына светлая мая!
Якія песні ты пяеш?
Няўжо гаротныя?
Няўжо без сэнсу, без надзей
Ты ўсё самотная ідзеш,
За далягляд усё ідзеш,
Ідзеш, самотная?

Святло ад сонца і цяпло
Табе ўсе сілы аддало,
Цябе вядуць смуге назло
Шляхі нязводныя...
І хоць адна зусім жывеш,
Ты ўсё ж, гаротная, ідзеш...
Штодня то песенка, то верш!..
Спявай, самотная!

А дзень зноў ветраны такі,
І пераблытаны шляхі,
Глядзяць гады, глядзяць вякі
Ў дрыгву дрымотную...
Цябе сустрэць на самы край
Прайшоў і я праз лёс, страчай!
Руку халодную давай,
Падай, самотная!

Сакавік

Зашэрхнуў снег... Завея не віхляе...
І дзень у рост ад сонейка пайшоў,
І коцікі-пупышкі ажываюць
Ад песен шлюбных “мартаўскіх” катоў.

Вясна-гарэза, дзёрзкая дзяўчына...
Усмешкай растапіла снегавік!
Якія ж сакавітыя жанчыны!..
Які жаноцкі месяц сакавік!

Цячэ рэчка...

Цячэ рэчка праз мястэчка...
Дзе ж ты дзеўка з ведзярэчкам?

Тая дзеўка замуж выйшла...
Была вербай, стала вішняй...

Тая вішня пераспела...
Ды завяла, абамлела...

Прышла восень -- абляцела...
Ды і рэчка абмялела...

Не пераплыць мне возера Любаві!
Вунь да той выспы мо і даплыву...
А там, можа, Цыклоп нападзатове
Альбо русалкі ўскружаць галаву...

Да выспы запаветнай, дзе Каханне
Як толькі адпачынак, як прычал,
Як толькі перадышка, як адхланне...
І я плыву... Бо некалі пачаў...

7. Жыве Вялікая Літва...

Выбраныя вершы на лацінцы

ŽYVIE VIALIKAJA LITVA...

*Žyvie Vialikaja Litva
Ů malieŋkim sercy Bielarusi.
Nasieŋnie hetaha radstva
Ůzyjšci i kalasicca musić.*

*U špioku ci siarod zimy,
Ci ů slotu vyprastajem špiny...
Lićviny-bielarusy my!
Choć pieravažna ůžo – lićviny...*

*Choć vyrašaje nie nazoů,
A duch usio pradvyrašaje...
My jak tagy – lićviny znoů!
Chaj nas choć chieůraj nazyvajuć.*

DA CHRYSTA

Vuń kupaly ũ małbie i źziańni,
Spakoj, świataja prastata...
Idzi z pakoraj, z pakajańnem,
A nie z hardyniaj da Chrysta!

I z chrama vuzieńkaj ściažynkaj
Idzi z paliohkaju ũ dušy
Ŭbok, dzie kryžy stajać na ũźmiežku,
A tam, za rysaju toj – šyr!..

Takaja šyr, takaja dalieč;
Taki prastor, taki praščiah!
Jak niezdarma spakon kazali:
„Niama kanca, a jość praciah!”

TOJ ŠVIET

„Toj šviet” – nie toj! Niajnačaj hety!
A naš – toj Boski, rodney šviet,
Dzie, jak trava, rastuć paety,
A na travie – Chrystovy ślied...

I na paŭvyspie, zornym mysie
Charomy ũsie i choram naš...
Užo my bačym ich abrysy!
Dy spres — prazrystaja ściana!

Daloŭ hardyniu, ducha stomu!
I razabjem hrachi svaie
Ŭ ścianu, što zaścić šliach dadomu
I pa malitvach – rastaje!..

NIE PRASI...

Kali ty talientam ad Boha
Adorany, jak i žyćciom, –
Bary, zmahaj siabie samoha
I nie pytaj: „A što daścio?..
Daścio za toje ci za heta...”
Ty ž nie prasi – svajo addaj
I vycišni ź siabie, paeta:
Strach, pychu, smutak i adčaj!

NAŠAMOŮNAJE

Usio cudoŭnaje
Jość našamoŭnaje!
Zytlo i lios...
Światlo biaroz...
Ziamli ciaplo...
Kliokat busloŭ...
Zvon čystych ros...
Šerań-maroz...
I sonca žar
I ŭvieś abšar...
Śvitankaŭ zoł...
I sum, i boł...
I spravy ŭsie
Ŭ Boskaj krasie!
I dumak roi,
I chmary mrojaŭ...
I pach jadloŭca...
Koŭnaje sloŭca –
Jak chleb padovy,
Jak bor sasnovy,
Jak hraj viasnovy...
Cud, a nie mova!

PRA VIERŠY

Jak stoh ladny vieršać,
Jak zruć pa inercyi –
Tak pišucca vieršy!
Spačatku – u sercy...

Bo tołki tut duch toj,
Što budzić, natchniaje...
I tut taja buchta,
Dzie čas bieh spyniaje.

A potym... achvoča
Radki praviarajuć
Redaktary-vočy
I ruki-ratai.

Tryvaj papiera,
Ščyruje asadka...
Da sensu z davieram
Idzie ich adladka!

Bliskuča... Jak skierca
Ci himn toj paroju!...
Radki znoŭ u serca
Biahuć čaradoju!

Alie i byvaje,
Što hrakajuć stropy...
...Klakson zavyvaje
Ŭ zavulkach Eŭropy...

Viadoma, nie kazka:
Što dreva – siarpami!..
Zašćipna, hruvastka,
Nie ŭcisnuć u pamiać.

8. Вочы твае насупраць...

*Пераклады тэкстаў вядомых
замежных песен*

Вочы твае насупраць...

*Вочы твае насупраць –
Калейдаскоп агнёў,
Вочы твае насупраць...
Добра што іх знайшоў!*

*Вочы твае насупраць –
Колеру чайнага,
Вочы твае насупраць –
Сумна-адчайныя...*

*Ну і няхай, няхай
Смутак у іх і адчай...
Толькі не ў гэтым сутнасць –
Вочы твае насупраць...
Гэта шчаслівы лёс,
Гэта шчаслівы лёс...
Ён да кахання ахвоч!
Толькі не падводзь,
Толькі не адводзь,
Толькі не адводзь воч!*

*Вочы твае насупраць...
Хай прамінуць гады!
Вочы твае насупраць
Будуць са мной заўжды...*

*Вочы твае насупраць...
Сумна не будзе больш!
Вочы твае насупраць...
Я да канца з табой!*

.....
.....
*Гэта шчаслівы лёс,
Гэта шчаслівы лёс...
Ён да кахання ахвоч!
Толькі не падводзь,
Толькі не адводзь,
Толькі не адводзь воч!*

Пераклад з рускай мовы

Апошні дзень

Танго

Хопіць – не жарты – раскідваць карты!
Нам зразумела й так...
Прыйшоў нехта іншы, мяне болей варты, –
І гэта бяспрэчны ўжо факт!
Вось толькі просьбу маю адну я
(Упершыню прашу!):
Дай дзень апошні з табой паваркую,
Дай улагоджу душу...

Гэта дзень наш апошні...
Развітаемся хутка,
Непрыкметна, ціхутка
На вечны час.
Гэта боль наш апошні...
Ты сцяргні і маўкліва
Паглядзі ў вочы міла
Апошні раз.

Будзеш ты яшчэ ў жыцці шчаслівай.
Не вядома, стане што са мной...
Гэта дзень наш апошні –
Ні надзеі, ні веры!
А былое – хімера
І толькі боль...

Вось ты пытаеш, куды пайду я,
І дзе прытулак мой...
Заўтра мяне ад самоты ўратуе
Тое, што ты за спіной...

І сапраўды, для мяне гэтак важна,
Каб ты шчаслівай была –
У невядомасць пайду я адважна,
Сэрца гарыць хай да тла!

Гэта дзень наш апошні...
Развітаемся хутка,
Непрыкметна, ціхутка
На вечны час.
Гэта боль наш апошні...
Ты сцярпі і маўкліва
Паглядзі ў вочы міла
Апошні раз.

Будзеш ты яшчэ ў жыцці шчаслівай.
Не вядома, стане што са мной...
Гэта дзень наш апошні –
Ні надзеі, ні веры!
А бывае – хімера
І толькі боль...

Пераклад з польскай мовы

Зямля мараў

Сонечна...

На сэрцы і ў прыродзе сонечна,
І будзе радаваць вясёлка нас –
Такім запомнім гэты дзень... мая любоў.
Добра нам,
Пад ясным небам сёння добра нам,
Між кветак сонечных, у воблаках...
І мы спяваем зноў і зноў!

Марым мы,
Аб шчасці і каханні марым мы...
Засеяць кветкамі абшары мы
З табою марым у жыцці...
Марамі,
Жыццё расквечана ў нас марамі...
Ляцім на крылах мы над хмарамі –
Насустрэч сонцу мы ляцім.

Добра нам...
Пасля дажджу з вясёлкай добра нам,
У душах радасна, шматколерна...
Зайзросцім нават... самі мы сабе.
Сонечна...
Расквечана паўсюль і сонечна,
Навокал нам і людзям сонечна,
І кветкі я нясу табе.

Розныя,
Ва ўсіх надзеі-мроі розныя,
І нават мары заповітныя

Пераклікаюцца заўжды.
Толькі б нам
Не пагражалі хмары грозныя,
Квітнелі кветкі ў лузе родныя
І спелі ў водарах сады!..

.....
.....

Толькі б нам
Не пагражалі хмары грозныя,
Квітнелі кветкі ў лузе родныя
І спелі ў водарах сады!..

І спелі ў водарах сады...

Пераклад з рускай мовы

А каханне побач было...

Жыў чалавек, між зорак ішоў,
Каханне шукаў ён з адкрытай душой.
Бадзяўся між нас па золкай зямлі,
І людзі нічым яму
не памаглі...

А каханне побач было,
Поруч крочыла ў вэлюме кветак.
А каханне поруч было...
Ды не ведала сэрца пра гэта!

Доўга глытаў ён пыл у палях,
Доўга шукаў ён Млечны свой Шлях...
Сноўдаў лясамі, сярод муроў,
Мчаўся за горы
на крылах вятроў!

А каханне побач было,
Поруч крочыла ў вэлюме кветак.
А каханне поруч было...
Ды не ведала сэрца пра гэта!

Пераклад з рускай мовы

Цыганка Зося

Ведаў я цыганку Зосю,
І была яна мне любай...
Ды, на жаль, не давялося
Запрасіць яе да шлюбу.
Ды, на жаль, не давялося
Запрасіць яе да шлюбу.

На-на-на-на-на-на...

На падворку каля клуні
Спачывае пара коней...
А цыганка-прыгажуня
Ўжо маёй не будзе болей.
А цыганка-прыгажуня
Ўжо маёй не будзе болей.

А калі зануджу ўрэшце,
Куплю сабе коня ў месце,
Куплю коня з пастрамкамі
Ды паеду з цыганамі...
Куплю коня з пастрамкамі
Ды паеду з цыганамі.

Скачуць коні з табарамі,
Вецер грывы развівае...
А я еду з цыганамі,
Пра цыганачку спяваю.
А я еду з цыганамі,
Пра цыганачку спяваю.

Пераклад з польскай мовы

Мая цыганка

Стары цыган маладую дзеўку любіў,
Стары цыган з гэтаю дзеўкаю пашлюбіў...
Не турбуйся, маё сэрца
І не біся ў паняверцы,
Не спявай на сумныя ў адчаі вершы...
Не турбуйся маё сэрца
І не біся ў паняверцы,
І не разам нам з каханай быць!

Мая цыганка,
Мая цыганка.
Ты не мая ўжо цяпер каханка!
Мая цыганка,
Мая цыганка,
Ты не мая ўжо цяпер каханка!

Вось цыгане ад'язджаюць – жоўкне лісце,
Ім услед маё каханне кропляй пырсне...
Не турбуйся, маё сэрца
І не біся ў паняверцы,
Не спявай на сумныя ў адчаі вершы...
Не турбуйся маё сэрца
І не біся ў паняверцы,
І не разам нам з каханай быць!

Пераклад з польскай мовы

Азярэчка

Браў вадзіцу ў азярэчку –
Бераг абваліўся...
Пакахаў я дзяўчыначку –
Вельмі засмуціўся!

Калі б меў я птаха скрыдлы,
Над зямлёй лунаў бы...
Цалаваў бы і.. у крыўду
Я цябе не даў бы!

Як жа зараз цалаваць мне?
Ты маёй не стала...
І чужога ў чужой хаце
Ты пацалавала!

Не хлусі мне, добра бачыў
На свае я вочы...
Лёс усё ўзяў перайначыў –
Што і жыць не хочу!..

Столькі літар не палічыш
На белай паперы –
Колькі ёсць падманых знічак,
Цемры недаверу!

Пераклад з польскай мовы

ЗМЕСТ

«Перазагрузка» 3

Net 5

1. Як на духу... 6

Як на духу... 7

Нядаўна... 8

Хачу, каб было ўсё па-людску... 9

Усё адносна 10

Расплата 11

Будучыня 12

Час 13

Вечнасць 14

Ён і мы 15

Агмень 16

Аб'яўляю вайну... 17

Злыбда 18

Жыццё 19

Жыццё-прывід... 20

Жыццё ёсць цуд... 21

Жыццё зямное... 22

Кара 23

Удзячнасць 24

О хто б я быў!... 25

Роднае 26

Дух 27

Бездапаможнасць 28

Вар'яцтва 29

Душа 30

Запавет 31

Спіраль 32
Мой снежань... 33
Паэзія 34
Анатолію Кудласевічу 35
***У здаровым целе... 36
Стыхія Духу 37
Вочы 38

2. Паэтаў ціхх не бывае... 39

Паэтаў ціхх не бывае... 40

Ці ж паэт ты?... 41
Кожны народ вялікі 42
Будзь вышэй! 43
Зямля 43
Мы 44
Будзьма! 45
Мне цікава змагацца 46
Душа 47
Жыта 48
Іерархія 49
Не гуляю 50
Дэградацыя 51
Мат 52
Пазіцыя 53
З «Народнай воляй» 54
Мой лепшы дзень 55

3. Мабілізацыя 56

Мабілізацыя 57

Зварот да маскалёў 58
Пляма 59
Лютуе зло 61
Арда 62
Праграма «Тры А» 63
Маці Еўропа 64
Украіна 2014-га 65
Расея 2015-га 66
Рускі свет 67
Улада 68

Зорка Віфлеема	69
Імперыя	70
Пара...	71
Бунтуйце!...	72
Бунтар	73
начальніку	74
У Дзень Перамогі	75
Прыстасаванцы	76
***Хто падніме нас з каленяў?..	77
Вялікая Літва	78
Вяртайся, мова!..	79
Дзве расы	80
Наш сцяг	81
***Балюем...	82
Няма дурных!	83
Нашчадкам янычараў	84
Белае і чорнае	86
Скарга беларуса	87
Нягеглы сатырык	88
Мы	91
***Мне б не есці...	92
***Мо занадта я крытычны...	92
Галоўнае	93
Нулі	94
Людзьмі стаць...	95
Эх, хадзілі!..	96
4. Куды падзеліся гады?	97
<i>Куды падзеліся гады?</i>	<i>98</i>
Было салодка...	100
***Маладосць растала дымкай...	101
Сябры	102
Жыў...	103
Сям'я	104
Кніжкі дзяцінства	105
Online	106
Трэба цуды!	107
О, гэты свет...	107
Часіна школьная	108

Навагодняя песня 109

5. Незваротнае 110

Незваротнае 111

Родны кут 112

Вазьму гармонік... 113

Драгічын 115

Осаўцы 116

У вёску... 117

Дома 119

Старасць 120

6. Ты 121

Ты 122

Адзінай 123

Яна 124

На сайце 125

Каханне 126

Чужыя жанчыны 127

Песня для Галіны 128

Зорны вальс 130

Марыся 132

Самотная 133

Сакавік 134

Цячэ рэчка... 135

***Не пераплыць мне возера Любоўі... 136

7. Жыве Вялікая Літва... 137

Жыве Вялікая Літва... 138

Да Хрыста 139

Той свет 140

Не прасі... 141

Нашамоўнае 142

Пра вершы 143

8. Вочы твае насупраць... 145

Вочы твае насупраць... 146

Апошні дзень 148

Зямля мараў 150

А каханне побач было...	152
Цыганка Зося	153
Мая цыганка	154
Азярэчка	155